



מרכז המידע למודיעין ולטרור  
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

8 ביוני 2006.

## השלטונות העראקיים הודיעו כי אבו מצעב אלזרקאוי מפקד שלוחת "אלקאעדה" בעראק נהרג בהפצה אווירית

1. במסיבת עיתונאים שהתקיימה ב- 8 ביוני בעראק הודיע ראש ממשלת עראק נורי אלמאלכי כי ראש שלוחת "אלקאעדה" בעראק **אבו מצעב אלזרקאוי** נהרג אתמול עם כמה מעוזריו. מפקד כוחות ארה"ב בעראק הגנרל ג'ורג' קייסי ציין כי אלזרקאוי נהרג אתמול בסביבות השעה 15:18 בתקיפה אווירית על בית כ- 8 ק"מ צפונית לבעקובה. צפונית מזרחית לבגדאד. ההתקפה, לדברי הגנרל קייסי, בוצעה על בסיס מידע מודיעיני שהתקבל מבכירים בארגונו של זרקאוי (CNN, 8 ביוני).



הריסות הבית בו שהה אבו מצעב אלזרקאוי ("אלג'זירה", 8 ביוני)

2. **אבו מצעב אלזרקאוי**, הינו טרוריסט ממוצא ירדני, מחולל הטרור המרכזי בעראק מאז שלהי 2004. הוא עומד בראש שלוחת "אלקאעדה" בעראק ואסטרטגיית הטרור שלו מצויה מאז 2004 בתנופת פיגועי טרור קטלניים.

הפיגועים שביצע כללו פיגועי התאבדות והנחת מכוניות תופת. הם כונו בראש ובראשונה נגד **הכוחות האמריקאים** בעראק ובעלי בריתם מקרב מדינות הקואליציה ונגד גורמים עראקיים המשתפים פעולה עם ארה"ב (בעיקר מקרב בני העדה השיעית).

3. על מנת להבין את תפיסת עולמו ואת דרכי פעולתו של אלזקאוי ניתן להסתייע בשני "לקטי מידע", שהוצאו ע"י "מרכז המידע למודיעין ולטרור", המצויים באתר האינטרנט של המרכז :-

א. **נספח א' : "אבו מצעב אלזקאוי" אישיותו, תפיסת-עולמו ותרומתו לג'האד בעיראק"** (22 בספטמבר 2005).

ב. **נספח ב' : "בסדרה של שלושה פיגועי טרור מתוזמנים בבתי מלון בעמאן ( 9 בנובמבר 2005) נהרגו כ-67 בני אדם וכ-200 נפצעו. "טביעות האצבע" של הפיגוע מוליכות אל ארגון "אלקאעדה" ואל אבו מצעב אלזקאוי, העומד בראש שלוחת "אלקאעדה" בעראק החותרת "לייצא" את פעולות הטרור למדינות אחרות באזור"** (10 בנובמבר 2005).

## נספח א'

### אבו מצעב אלזרקאוי: אישיותו, תפיסת-עולמו ותרומתו לג'האד בעיראק מאת ד"ר יורם קהתי<sup>1</sup>



אבו מצעב אלזרקאוי  
המקור: [www.inbaa.com](http://www.inbaa.com)

#### עיקרי הביוגרפיה של אבו מצעב אלזרקאוי

1. בחודש מאי 2004, צפה העולם בזעזוע עמוק בעריפת ראשו של האזרח האמריקני **ניקולס ברג**, הראשונה בסדרה של עריפת ראשם של בני-ערובה, שהוצאו להורג בעיראק ע"י קבוצה אסלאמית "ג'האדית" (קרי: טרוריסטית). עריפת-הראש הנ"ל שודרה באינטרנט בשידור חי, שבמהלכו נראה היה אדם רעול-פנים, כשמסביבו שלושה רעולי-פנים נוספים, מקריא את גזר-דין המוות שהוטל על ברג ומזהיר בני-אדם מערביים אחרים שלא להישאר בעיראק, אחרת יהיה גורלם זהה. מיד אחר כך, הוא נראה מוציא מחיקו סכין ארוכה ובקריאות-קרב קצובות של "אללה אכבר", התיז את ראשו של ברג חסר-הישע והציג את הראש הכרות בפני המצלמה, בחיך של שביעות-רצון רבה וניצחון מופגן. על פי המדווח, מבצע עריפת הראש היה **אבו מצעב אלזרקאוי** (להלן: זרקאוי), ראש הקבוצה האסלאמית "אל-תוחיד ואלג'האד" ("הייחוד והג'האד" [מלחמת-קודש אסלאמית בכופרים]). בעקבות ההוצאה להורג הנ"ל ומעשי טרור רבים נוספים, מצטייר **אלזרקאוי כטרוריסט המסוכן ביותר בעיראק שלאחר צדאם**.

2. הניסיון למצוא פרטים מדויקים על זרקאוי ופעילותו נתקל בקשיים רבים בהעדר פרסום ביוגרפי **מדעי**, **מקיף ואמין** עליו, לפי שעה. לפיכך, המידע - בעיקר **הביוגרפי** - הכלול בסיכום זה מתבסס על **מחקר**

<sup>1</sup>חוקר בכיר ב"מרכז המידע למודיעין וטרור", שבגלילות ועמית-מחקר ב"מכון למדיניות נגד טרור" שבמרכז הבינתחומי בהרצליה.

חדש ומקיף באנגלית, שנכתב ע"י ד"ר לורטה נפוליאוני ועומד להתפרסם בקרוב בבריטניה ובארה"ב.<sup>2</sup> ובכן, אחמד פצ'יל נזאל אלה'לאילה, שמו האמיתי של אבו מצעב אלזרקאוי, נולד ב- אוקטובר 1966 בעיר זרקא שבירדן למשפחה גדולה הנמנית עם שבט בני חסן העבר-ירדני והנאמן בכללותו למשפחת המלוכה ההאשמית. זרקאוי גדל בשכונת העוני "אלמעצום", היה תלמיד בינוני, ובילה את רוב זמנו בבית-הקברות העירוני, ששימש לו מגרש משחקים. הוא נודע כנער מרדן, שנשר מבית הספר והפך לעבריין צעיר ואף הושם בכלא. במקביל, הוא הושפע מהתפיסה האסלאמית הקיצונית שהתפתחה בירדן, בכלל ובעירו, בפרט, ע"י התנועה "הסלפית-ג'האדית" המקומית, שבראשה עמדו עבדאללה עזאם, אבו מחמד אלמקדסי ואבו קתאדה (שהנם ממוצא פלסטיני, ראה להלן).

3. במהלך שנות השמונים של המאה העשרים, לאחר שחרורו מהכלא, הוקסם זרקאוי מסיפורי-גבורה ששמע במסגד חסין בן-עלי המקומי אודות פעילותם של "הערבים האפגאנים" שהצטרפו לג'האד נגד ברית המועצות. ב-1989 אפשרו השלטונות הירדניים, שהעדיפו להיפטר ממנו, את יציאתו לאפגניסטאן. זרקאוי הגיע לשם בשלהי המלחמה ותהליך התאקלמותו היה ממושך יחסית. הוא חש זר (וכונה לפיכך "אבו-מחמד אלע'ריב" ["הזר"]) ושמר על קשרים הדוקים עם בני משפחתו. תחילה התיישב בעיר ח'וסט, בה התרועע עם "ירדנים-אפגאנים" ותיקים יותר אך אח"כ עבר לפשאוואר. במהלך שהותו שם, הפך למוסלמי אדוק ונעשה חסידו של עצאם מחמד טאהר אלברקאוי, המוכר יותר בכינויו אבו מחמד אלמקדסי. אלמקדסי עבר בשנות השמונים של המאה העשרים לאפגניסטאן, לאחר שהשלטונות הירדניים הצרו את צעדיו, יחד עם שיח' עמר מחמוד אבו עמר, המוכר יותר בכינויו אבו קתאדה. השיח' אבו קתאדה, שלימים מצא מקלט מדיני בבריטניה, נחשב כאידיאולוג המרכזי של תנועות אסלאמיות קיצוניות שונות, וכמי שבו נועצו ראשי המבצעים (כגון מחמד עטא, של פיגועי ההתאבדות בארה"ב ב-11 בספטמבר 2001, לפני ביצועם).

4. במהלך שהותו באפגניסטאן, קיבל זרקאוי הכשרה אידיאולוגית ומבצעית במחנה "סאדא", שהוקם ע"י עבדאללה עזאם (טרם מותו ב-1989). עם זאת, הוא לא הצטרף לארגון אלקאעדה והעדיף לפעול (לתקופה קצרה ושולית מבחינה מבצעית) באופן עצמאי. ב-1993 שב זרקאוי לירדן, הצטרף לפעילות אסלאמיסטית נגד חקיקה שהנהיג המלך חסין (המנוח), שנועדה להצר את כוחה העולה של התנועה האסלאמית בירדן, וכן נגד השתלבות ירדן בתהליך השלום עם ישראל. ב-1994 הוא נעצר (עם אלמקדסי, ששב אף הוא לירדן ועמד בראש הפעילות האסלאמיסטית הנ"ל). שנתיים אח"כ נדונו שניהם ל-15 שנות מאסר בכלא "סואקה" (אך בפועל שהו בו 5 שנים).

<sup>2</sup> ראה: LORETTA NAPOLEONI, MADE IN AMERICA [US TITLE]/ INSURGENT IRAQ [UK TITLE]: THE LIFE AND LEGEND OF AL-ZARQAWI. [TO BE PUBLISHED BY] SEVEN STORIES [US]/CONSTABLE AND ROBINSON [UK] (SEPTEMBER 2005).

תודת המחבר נתונה לדר' נפוליאוני על שהרשת לו להשתמש בספרה, טרם פרסומו, לצורך הכנת ההרצאה, שעליה מבוסס מסמך זה (ראה הערת המחבר בסוף).

5. בעת שהותו בכלא, עבר זרקאוי **חוויה מעצבת כפולה**: מחד, הוא סבל בכלא ייסורים ואף הושם בבידוד לפרקי זמן שונים. מאידך, הוא עסק בפעילות גופנית מחשלת ושיקע עצמו בלימוד הקוראן ומקורות אסלאמיים קלאסיים אחרים. בהדרגה, הפך להיות מנהיג אסירים בעלי השקפת-עולם כמוהו, הקרויה "אלתוהיד ואלג'האד": אידיאולוגיה שעיצב אלמקדסי, לפיה אחדות האל היא מוחלטת ומהווה בסיס ליצירת חברה אסלאמית אחידה במאפייניה, המתבססת על הנהגת "שריעה" (הלכה) אסלאמית קפדנית בכל שטחי החיים. המתנגד לה – כופר, שדינו מות.

6. במאי 1999 שוחרר זרקאוי מהכלא (יחד עם אלמקדסי ואסירים פוליטיים רבים) בעקבות חנינה כללית שיזם המלך החדש, עבדאללה השני, שהחליף את אביו, המלך חסין, שנפטר בפברואר. בסוף אותה שנה אפשרו השלטונות הירדניים לזרקאוי לצאת בשנית לאפגניסטאן. מטרתו הייתה להצטרף לג'האד בצ'צ'ניה, שהונהג ע"י סמיר צאלח אל-סוילם, שנודע בכינוי "ח'טאב" (ושנהרג ע"י הרוסים ב-2002). אולם, הוא נעצר בפקיסטאן, בה שהה לפני הגעתו לאפגניסטאן, הואיל ופג תוקפה של האשרה שהייתה ברשותו. דרכונו הוחרם והפקיסטאנים דרשו את חזרתו לירדן, אולם הוא הצליח להגיע לאפגניסטאן. בתחילת 2000 הוא נפגש עם בן לאדן בקנדהאר, אך דחה את הצעתו להצטרף לארגון אלקאעדה - באותה עת הוא לא מצא לנכון להצטרף לג'האד נגד ארה"ב(!). עם זאת, הוא קבל את הצעת מחמד מכאוי המכונה "סיף אלעדל" [חרב הצדק] והממונה על אבטחת בן לאדן, להקים מחנה אימונים לאנשיו (חלקם באו מירדן וחלקם הפכו לחסידיו באפגניסטאן) ב-הראט.

7. המחנה בהראט הפך למקור כוחו של אבו מחמד ה"זר", שבאותה עת החליף את שמו לאבו מצעב אלזרקאוי: מצעב, בנו (ילדו הרביעי ולא הבכור, כמקובל), הקרוי ע"ש אחד הלוחמים המפורסמים ביותר של הנביא מחמד (מצעב בן עמיר אלעבדרי), ו-אלזרקאוי – ציון היותו בן העיר זרקאא' (ששימשה חממה לצמיחת האסלאם הקיצוני בירדן). הוא נעשה מנהיגם של "הערבים-האפגאנים" שהתאמנו במחנהו, ונקראו "ג'נד אלשאם" ("צבא סוריה-רבתי"), לרבות מוסלמים כורדים עיראקיים וסורים, ששאפו הצטרף לג'האד בצ'צ'ניה.

8. בעקבות ההפצצה האמריקנית על אפגניסטאן (אוקטובר 2001), מילט זרקאוי את אנשיו (ואת בני משפחתו) משם. החילוץ המסודר והדרמטי (ללא נפגעים קשים), דרך קנדהאר, לפקיסטאן (ממנה פונו הנשים והילדים לתורכיה והגברים לאיראן, שם התארחו אצל גלבדין חכמתאר, מראשי המתנגדים לשלטון הטאליבאן שקיבל שם מחסה) הפך את זרקאוי לדמות נערצת. אולם, בראשית 2002 – ככל הנראה, בעקבות לחצים אמריקניים – סגרו האיראנים את בסיסו ואסרו למעלה מ-20 מאנשיו. הדבר האיץ את תוכניתו להגיע לעיראק ולהתיישב באזור שנשלט ע"י תומכיו הכורדים האסלאמיסטים (בעיקר חברי הארגון "אנצאר אלסלאם" ["תומכי האסלאם"]) ולהקים שם שני מחנות אימונים.

9. בעקבות כיבוש עיראק ע"י ארה"ב (מרס-אפריל 2003), שינה זרקאוי את עמדתו הקודמת - קרי: לפעול להפלת המשטרים הערביים במזה"ת, החל במולדתו ירדן - והפך להיות הגורם המרכזי שהכריז ג'האד נגד האמריקאים בעיראק ותומכיהם מקרב מדינות הקואליציה ומקרב התושבים המקומיים. הללו, לשיטתו, הינם מנחילי "השקר הגדול הקרוי דמוקרטיה", המנוגדת לחלוטין לאסלאם. עם זאת, קודם לכן כבר נכרך שמו כמי שהיה מעורב בפעילות טרור בירדן (רצח סוחר היהלומים ישראלי, יצחק שניר באוגוסט 2001 ורצח הדיפלומט האמריקני, לורנס פולי, באוקטובר 2002, שבגינם נדון בהעדרו, עם עשרה מחסידיו, למאסר עולם). כמו כן הוא הוזכר ע"י שר החוץ האמריקני דאז, קולין פאוול, בנאומו המפורסם באו"ם (פברואר 2003) כמי שפעל בחסות המשטר העיראקי של צדאם חסין, דבר שהצביע על קשר (כביכול) בין עיראק לאלקאעדה, לגרסת פאוול. שמו אף נכרך בפיגועים הקטלניים שאירעו בקזבלנקה (מאי 2003) ובמדריד (מרס 2004) ויוחסו לפעילי אלקאעדה. אולם, לא נמצאו עדויות חותכות למעורבותו בטרור בזירה הבינ"ל.

10. מכל מקום, החל מאביב 2003 מצטייר זרקאוי כמנהיג הג'האד בעיראק, הן נגד הקואליציה שבראשות ארה"ב והן - ובעיקר - נגד עיראקים, אזרחים ואנשי צבא הנחשבים משתפי-פעולה עם הקואליציה ועם השלטון העיראקי החדש (דגש מיוחד הושם על השיעים, במגמה לגרום למלחמת-אחים בעיראק). בכך, למעשה, החל ליישם את תפיסת העולם המוסלמית-סוניית (המוכרת כ"סלפית-ג'האדית") הקיצונית אותה אימץ, שפותחה בעיקר ע"י ד"ר אימן אלט'ואהרי - מנהיג ארגון "אלג'האד" המצרי, שחבר לאלקאעדה, ויד-ימינו של בן-לאדן - בהתבסס על תפיסת-עולמם של סיד קטב (מראשי האידיאולוגים של "האחים המוסלמים" במצרים, שהוצא להורג ב-1966) ודר' עבדאללה עזאם (פלסטיני מורהו הרוחני של בן לאדן). עיקרה: מותר להרוג מוסלמים - כגון שליטים ערבים הפועלים נגד תפיסת האסלאם הנ"ל ונחשבים לשליטים מושחתים המשתפים פעולה עם כופרים, או מוסלמים (לרבות אנשי-דת) המסרבים להצטרף לג'האד שהנו "חובה אישית" ("פרץ' עין") על כל מוסלמי.

## אגרות זרקאוי

11. זרקאוי שטח את תפיסת עולמו הנ"ל בעיקר בשתי אגרות שכתב (בערבית) בתחילת 2004. הראשונה (ממנה נעדר שמו), שאותרה ע"י האמריקנים במחשבו האישי, נשלחה, עפ"י תוכנה, לבן לאדן ואימן אלט'ואהרי ופורסמה בפברואר. השניה פורסמה באפריל באינטרנט בחתימתו כ"קול-קורא לאומה האסלאמית" וכללה ביטויים שהופיעו באגרת הראשונה. (לאחר מכן התפרסמו הודעות נוספות מטעמו, חלקן בהיקף מצומצם יותר).

12. שתי האיגרות מנוסחות, מחד גיסא, בלשון ערבית קלאסית מליצית ברמה גבוהה ביותר, ומאידך גיסא, הן כוללות ביטויים "מערביים" מוכרים, שמקורם בטרמינולוגיה המודרנית. תוכנן מעיד על כך שמחברן, זרקאוי (או אחד מבכירי תומכיו?) הנו אדם הבקיא היטב במכמני השפה הערבית ובספרות

המוסלמית המסורתית – קוראן, חדית, שירה, ומקורות שונים שנכתבו ע"י מלומדים מוסלמיים בימי הביניים. מכאן, שלמחבר – ולשני מכותביו – יש ידע רחב, הן בתחום ההשכלה המוסלמית-ערבית הקלאסית והן בתחום התרבות (בעיקר הפוליטית) המודרנית, הערבית והמערבית כאחד (שלרוב אינו מצוי אצל לוחמים מוסלמיים "מן השורה", לרבות חברי "אלקאעדה"). מכאן ניתן להניח, כי המדובר במסמכים אוטנטיים ייחודיים.

13. באגרות הללו (ובאחרות) הוא הסביר את איבתו העזה לאמריקנים והתיר את זמם שלהם ושל מוסלמים רבים בעיראק, **בדגש על השיעים** - המכונים לאות גנאי "**אלראפצה**" (מי ש"דוחים" את הח'ליפים הראשונים וזכותם לשלטון). כפועל יוצא מכך, זרקאוי נעשה מעורב בביצוע פיגועי טרור רבים (שבהם גם ניטלה אחריות על-ידי), ששיקרום **פיגועי התאבדות באמצעות מכוניות-תופת**. בין הפעולות הללו ראוי לציון הפיגוע המיוחס ל**יאסין ג'ראד**, אבי אשתו השנייה, שבוצע נגד מסגד האמאם עלי השיעי באוגוסט 2003 ושבו נהרגו 125 שיעים ובראשם מנהיגם הרוחני, איתאוללה מחמד באקר אלחכים, שתואר על-ידי זרקאוי באגרתו השניה כמשתף פעולה אמריקני, שהתייחס לג'האד בעיראק כאל "פעולות טרור וחבלה במדינה".

14. עיקר פעילות הטרור של זרקאוי נעשתה באזור המכונה "**המשולש הסוני**", שבמרכזו העיר **פלוג'ה**, אך גם **באזור בגדאד**. בעקבות כך, פתח הצבא האמריקני (בסיוע כוחות עיראקיים) במתקפה-רבתי וממושכת על העיר פלוג'ה (אפריל-נובמבר 2004) כדי ללכוד את זרקאוי, אולם במהלכה של מתקפה זו (ולמעשה, עד כה) הוא טרם נתפס.

15. כך הפך זרקאוי לדמות מופת של חסידי **הג'האד בעיראק**, בפרט **והג'האד העולמי**, בכלל. בשלהי דצמבר 2004 הוא אף הוכתר רשמית ע"י בן לאדן כ"**ראש (או נציג) אלקאעדה במסופוטמיה/עיראק**" ("אמיר קאעדת אל-ג'האד פי ארץ אל-ראפדין"). אמנם, בכך הוא נעשה כפוף לבן-לאדן, לאחר שקודם לכן נמנע מכך. אולם, הוא הפך ממנהיג ארגון אסלאמיסטי מקומי, "ג'מאעת אל-תוהיד ואלג'האד", לנציג מוכר ומוערך של העומד בראש "**הג'האד העולמי**" - ובפועל ל"**טרוריסט האסלאמי הפעיל מס' 1**" וה"מבוקש מס' 3" בעולם (נוכח הגבלה משמעותית בפעילותם של בן לאדן ו-ט'ואהרי, בהנחה שעודם בחיים).

## **תפיסת-עולמו של אבו מצעב אלזרקאוי ותרומתו להתפתחות הג'האד בעיראק**

16. ככלל, זרקאוי מציג באיגרותיו, המהוות מסמכים **אסטרטגיים**, אידיאולוגיה אסלאמית סונית קיצונית (המשקפת את השם שנתן לארגונו "אלתוהיד ואלג'האד"), הבנויה משני מרכיבים מרכזיים. חלקן ההגותי, או **הדוקטרינרי**, מתבסס על מקורות מוסלמיים-ערביים מימי הביניים, שנועדו בראש ובראשונה להקנות

**בסיס מוסלמי-סוני מוצק** ליחסו הבוטה כלפי השיעים, בכלל, והשיעים בעיראק, בפרט. לשם כך, הוא סוקר את **תולדותיהם ומעלליהם של השיעים בהיסטוריה המוסלמית**. ראייתו מתבססת על התייחסותם השלילית של חכמי דת ומחברים מוסלמים-סונים מכובדים מימי הביניים, כגון: **אבן תימיה ואחמד בן חנבל**, כלפי השיעים – לרבות האופן בו השיעים "סילפו את הקוראן" והוציאו עצמם מכלל האומה המוסלמית-הסונית, הן בהיבט הדתי-פולחני והן בהיבט הזהות הקולקטיבית. משום כך, ונוכח **בגידתם הבלתי-נסלחת בעבר**, בפרט בעות'מאנים – לטענתו – בהיותם בעת צרה בשעת מלחמה עם כופרים נוצרים בעת המצור על וינה בשנת 1683 לספה"נ, שמנעה מהמוסלמים-סונים ניצחון בטוח וגרמה לנסיגתם (הנמשכת עד היום!), יש להוקיעם ולכן מוצדקת הריגתם.

17. כנגזר מכך, גם השיעים בעיראק מתוארים על-ידו **בדברי-בלע חריפים**: "חלאת המין האנושי", "זרע נוצרי שהיהדות שתלה באדמת האמגושים" (בני דת פרסית עתיקה), "נחש ארסי", "רעל קטלני", "עצם בגרון", "קוץ בישבן", בוגדים, כופרים וכד'. זאת ועוד, בראייתו, השיעים מהווים "גיס חמישי" ויחד עם מוסלמים-סונים התומכים באמריקנים, בעיקר שרידי המשטר הקודם, הם מנסים לכונן ולבסס בעיראק משטר שיעי חדש, אנטי-סוני ופרו-אמריקני. כלומר, **הבסיס הדוקטרינרי של האידיאולוגיה שלו, נועד לשרת את מטרתו העיקרית בחיבור האיגרות: מתן לגיטימציה לביצוע פיגועים קטלניים נגד השיעים כדי לגרום להם להתנקם בסונים ולעורר מלחמת אחים רווית-דם בעיראק, שתערער את הסדר הציבורי ותמנע הקמת משטר חדש (העוין לו ולתומכיו).**

18. למחבר יחס אמביוולנטי לאמריקנים בעיראק, חרף שנאתו העזה כלפיהם:-

א. **מחז גיסא**, הוא רואה בהם "צבא טטרים (או: מונגולים) עצום", שכבש את עיראק, הן כדי **לפורר את האומה הערבית** והן כדי להעניק ביטחון לבת-טיפוחיה של ארה"ב, קרי: ישראל. כלומר, האמריקנים הם ה'**צלבנים**' החדשים, שעם היהודים הנם אויבי האומה המוסלמית – בכך יש הד ל"חזית האסלאמית העולמית לג'האד בצלבנים וביהודים", שהוקמה ע"י בן לאדן ב-1998. הוא גם סבור, שהם מהווים "מטרה קלה" הואיל ויש להם פריסה רחבה בעיראק, אותה אינם מכירים, ולכן קל יותר לפגוע בהם.

ב. **מאידך גיסא**, הוא מודה שהמידע המודיעיני העומד לרשותם ביחס לגורמים כמוהו גדל בהתמדה, ושהם אינם מתכוונים לעזוב כליל את עיראק, אלא רק לבצע **פריסה-מחדש** ולנהל את העניינים בעיראק מבסיסיהם ה**עורפיים** בה. לפיכך שיתוף פעולה של עיראקים, שיעים וסונים (לרבות כורדים), עם האמריקנים מאפשר להם **להצר את צעדי אנשיו ולהדק את טבעת החנק על צווארם**. לכן, נוכח קביעתו המפוכחת, שאין הוא ואנשיו מקבלים סיוע ממש, למעט אירוח והבעת סולידאריות – מתושבי עיראק (בעיקר מוסלמים-סונים כמוהו), הוא הביע **חשש**



(שהתגשם), שהוא ואנשיו לא יוכלו לעצור את כינון המשטר (הזמני, לפי שעה) החדש בעיראק.

19. זאת ועוד, בנוסף לאיבה כלפי האמריקנים, האיגרות מכילות, בין היתר, דעה קדומה מובהקת בהתייחסותו לישראל וליהודים, שקרוב לודאי ניוזנה מספרות ערבית ומוסלמית אנטישמית ואנטי-ישראלית הנפוצה בעולם הערבי והמוסלמי. למשל, לדעתו כיבוש עיראק ע"י ארה"ב נגרם ע"י ממשל "הנגוע בציונות" ומטרתו לסייע ל"בת-טיפוחו" היהודית להקים את "מדינת ישראל-רבתי" - תיאור שהופץ באינטרנט והמיוחס לבן-לאדן עצמו. כמו כן, לגרסתו, אחת ממטרות השיעים בעיראק היא להשתלט על הכלכלה, בדומה למה שעושים היהודים (במשתמע, בזירה הבינ"ל). בהקשר זה הוא אף טען (באגרת אחרת), שבקרוב בפלוג'ה השתתפו 800 חיילים ישראליים, לרבות 18 רבנים!

20. לפיכך, מסקנתו הנחרצת היא, כי נוכח הצרת צעדי אנשיו ע"י הכוחות האמריקניים והעדר נכונות מצד רוב תושבי עיראק להצטרף לג'האד נגדם, יש צורך חיוני ודחוף בעירוב גורם אסלאמי (טרוריסטי) חיצוני, שיזעזע את החברה העיראקית המוסלמית-סונית ה"רדומה" הזו (שאנשי-הדת שלה מגלים חוסר-מעש משווע), כדי להחדיר לתודעתה את הסכנה הצפויה לה משלטון של רוב שיעי.

21. מתחילת 2004 היה איפוא זרקאוי מעוניין בתנופה מחודשת של פיגועי טרור קטלניים, בראש ובראשונה נגד השיעים - המונהגים לגרסתו, ע"י "ממשלת עלאוי [דאז] הכופרת" ו"אמאם הכפירה אלסיטאני" - ובמקביל באמריקנים, בכורדים - לרבות מנהיגם, ג'לאל טלבאני (נשיא עיראק הנוכחי) המתואר כמשת"פ "ציוני-אמריקני" ובסונים המשתפים עמם פעולה, כדי לסכל את הקמת משטר עוין לו ולאנשיו. שכן, בראייתו המפוכחת, הוא מודה כי כשלוך בנדון – נוכח תחושת ה"מחנק" מצדו והצרת הצעדים (לרבות העלייה בנפח המידע המודיעיני) הנמשכת כלפי אנשיו – תגרום להם "לארוז את מטלטליהם" ולחפש לעצמם זירת-ג'האד אחרת, בה יחדשו את פעילותם (כפי שקורה ל"מג'אהדין" אחרים, כפי שהוא מציין) או, להבדיל, הם ימותו כ"שהידיים" למען אלה. בדברים אלה ניתן אפוא ביטוי מובהק לתפיסה האסטרטגית הן של ארגון "אנצאר אלסלאם" והן של ארגונים אסלאמיים דומים (בדגש על "אלקאעדה") המעורבים בפיגועי טרור קטלניים בעולם.

22. נוכח הדילמה הנ"ל של זרקאוי, ותחושתו של היותו ב"מרוץ עם הזמן" כדי למנוע את הקמת המשטר החדש והתבססותו בעיראק, הוא פונה אל שני המכותבים הנכבדים של איגרתו הראשונה – שכאמור, שמם אינו מוזכר באיגרת זו אך עפ"י תוכנה, כמצוין לעיל, ברי שמדובר באסאמה בן לאדן (ראש ארגון "אלקאעדה") ובסגנו, אימן אלט'ואהרי – בבקשה לקבל סיוע דחוף. כלומר, הוא זקוק בדחיפות לסיוע חיצוני לשם שדרוג מתקפת הטרור הקיימת, העלולה להיחלש (ושבה, לגרסתו, הוא ואנשיו הינם "גורמי-מפתח"). יתר על כן, נוכח תחושת המצוקה שהוא ביטא, וקביעתו שפעילות

ה"מג'אהדין" (העיראקים ובעלי-בריתם הערבים) מעטה מדי ואינה מספיק תכליתית, הוא אף מוכן להיות כפוף (עם אנשיו) למרותם ולפעול תחת דגלם. זוהי מהות החלק האופרטיבי, המפרט את דרך-הפעולה המועדפת על מחברו: פיגועי טרור רבים, בראש ובראשונה נגד השיעים, ע"י "הקרבה-עצמית" (קרי: פיגועי התאבדות).

23. מכאן, שזרקאוי מזהה את עצמו, כמנהיג, עם העומדים בראש ארגוני טרור אסלאמיים בינ"ל - כמו ארגון "אלקאעדה" (וארגונים נוספים, למשל בצ'צ'ניה, "פלסטין" ואלג'יריה, כפי שציין באגרת אחרת). בחלק מהאיגרות הוא משתמש בטרמינולוגיה אסלאמית קיצונית, לרבות בהתייחסו למטרת הפעילות האמריקנית במזה"ת, בכלל, ונגד עיראק, בפרט ("הקמתה של ישראל-רבתי"). זאת ועוד, בתחילת איגרתו הראשונה מסביר זרקאוי, כי היתרון הגדול הטמון בזירה העיראקית הוא בהיותה הזירה האופטימאלית והאולטימטיבית לניהול מלחמת-קודש ("ג'האד") בעומק הטריטוריה הערבית, נוכח קרבתה לשלושת המקומות הקדושים ביותר לאסלאם - מכה ואל-מדינה (שבערב הסעודית) ומסגד אלאקצא שבירושלים. ניצחון בג'האד בעיראק פירושו, בראייתו, השגת דריסת-רגל משמעותית במזה"ת, שישמש "בסיס-יציאה" ל"ג'האד העולמי" הסוני, באופן שייצור זיקה בין לוחמי מלחמת הקודש ("מג'אהדין") במזה"ת (לרבות הפלסטינים, הנלחמים בישראל) לבין עמיתיהם, הפועלים מחוצה לו. יודגש, כי אליבא דזרקאוי, המוסלמים הסונים עמדו תמיד בראש המחנה המוסלמי - בהיותם: "גיבורים נועזים הנלחמים כאריות והדוהרים כפרשים" - כדי להגן על האומה המוסלמית מפני אויביה.

24. כלומר, האסטרטגיה - על שני מרכיביה: הדוקטרינרי והאופרטיבי - המוצגת במסמכים אסטרטגיים ייחודיים אלה, אכן מתממשת בשטח זה למעלה משנה. לפיכך, אין צורך להיות מופתעים מהסטת היעד המרכזי של פיגועי הטרור מהאמריקנים לעיראקים (בראש ובראשונה השיעים - האזרחים, המנהיגים ואנשי הביטחון כאחד - כמו גם מקבליהם הכורדים והסונים), הנתפסים כמשפטי פעולה עמם וכופרים באסלאם, שאחת דינם - מוות. זאת ועוד, נוכח תחושת המחבר של קיום "מרוץ עם הזמן", שנועד להביא לסיכול הקמתו והתבססותו של משטר חדש העוין את תפיסת-עולמו, מחד גיסא, ולבסס את התשתית הקיימת לקראת השתלטות אנשיו על המדינה, שלב שהוא מכנה "שעת-האפס", מאידך גיסא, הוא משוכנע שהלחימה בעיראק הינה "נקודת-מפנה בדברי ימי העולם (כך!) ופרשת דרכים: בין שליטה מוחלטת של המערב הכופר, תרבותו ואורח חייו, לבין התחייה האסלאמית הממששת ובאה בעזרת אללה". הואיל והג'האד ישמש אבן בוחן להתפתחות המשטר החדש בעיראק, הוא קורא לכל בני האומה המוסלמית להצטרף אליו "בהמוניהם".

25. משום כך, כאמור, זרקאוי מצדד באופן ברור בביצוע פיגועי התאבדות קטלניים בעיראק, בדגש על פיגועי התאבדות ("עמליאת אסתשהאדיה") ומכוניות-תופת ("סיאראת מפח'ח'ה"). הוא מודע

היטב לכך, שיהיו מתנגדים לשיטת פעולה זו הואיל והיא כרוכה בשפיכות דמים, בראש ובראשונה של הקורבנות העיראקיים הצפויים.<sup>3</sup> אולם, הוא קובע בפסקנות שזו אכן מטרת פעילותו, כדי שתהא אפקטיבית ותסייע לסיכול הקמתו של המשטר החדש בעיראק. הוא מצייין, כי המג'אהדין ("לוחמי-מלחמת-הקודש") שיפעלו מטעמו יהיו מוכנים להקריב את חייהם להשגת המטרה, הואיל והמאבק למען אללה, שנועד להאדרת האסלאם, חשוב יותר מכל אינטרס אישי ומשפחתי שלהם.

26. יתרה מכך, המחבר סבור כי הצלחת הג'האד בעיראק תשמש מודל לפעילות של ארגונו, וארגונים אחרים השותפים לדרכו או מזדהים עמו, בזירה הבינ"ל (אותה הוא מעדיף לראות רק כ"זירה מסייעת"). מכאן, שניצחון הג'האד בעיראק ישמש קרש-קפיצה להפיכת ערב הסעודית ואזור סוריה-רבתי (בו כלולה "פלסטין") לזירת ג'האד אזורית, בעיקר במזה"ת (לרבות זירת הסכסוך הערבי-ישראלי), שתשמש בסיס אולטימטיבי לניהול "הג'האד העולמי". זאת, בהסתמך על המסורת המוסלמית הרואה בשני אזורים אלה, עפ"י תיאורו, "המערכה האמיתית והמכרעת בין הכפירה לבין האסלאם". בהקשר זה יוזכר, כי הג'האד הנ"ל מופנה גם נגד השליטים הערביים, הנחשבים בעיניו כופרים הואיל ומדינותיהם משמשות בסיס-אספקה ל"מטוסי ההרס האמריקנים" ולכן סופם שיסולקו מהשלטון, כפי שסולק צדאם חסין.

27. משמעות הדבר היא, שניצחון הטרור האסלאמי בעיראק עלול להוביל להרחבת פעילותו במזה"ת, בפרט, ובזירה הבינ"ל, בכלל. לפיכך, חרף היות זרקאוי בעל תפיסת עולם אסלאמית קיצונית, שאמנם עודנה עמדת מיעוט בקרב המוסלמים, דבריו עלולים להשפיע על קהל קוראים מוסלמים רחב למדי, בפרט מקרב הדור הצעיר, העשוי להזדהות עם תוכן דברים אלה, המעוגנים במקורות מוסלמיים-סוניים מוכרים ומוסמכים, ולהתגייס להוציאם אל הפועל באופן המועדף על ראשי ארגון "אלקאעדה", בראש ובראשונה אסאמה בן לאדן. בכך טמונה סכנה משמעותית לכל מי שנחשבים בעיני הגורמים האסלאמיים הללו "כופרים" למיניהם – נוצרים, יהודים ואף מוסלמים – שדינם מוות, בכל מקום. מסקנה זו מחייבת, כמובן, היערכות אזורית ובינ"ל נרחבת כמענה לאתגר האסלאמי הצפוי. אולם, בעניין זה תעסוק מן הסתם הרצאה אחרת.

### הצרת דר' יורם קהתי

מסך זה מבוסס על הרצאה שנישאה במסגרת יום עיון בנושא "השורשים האידיאולוגיים של הג'האד", שאורגן ע"י מרכז משה דיין לחקר המזה"ת ואפריקה" והתקיים באוניברסיטת תל-אביב ב-3 במאי 2005. הרצאה זו מתפרסמת כאן לראשונה, בתיקונים ועדכונים קלים, באישור פרופ' אשר ססר, ראש מרכז דיין, ועל כך אני מודה לו מאד. ברצוני גם להודות לד"ר מאיר ליטבק מ"מרכז דיין", שהזמין אותי לשאת את ההרצאה במסגרת יום העיון הנ"ל. יצוין, כי נוסח מורחב ומעודכן יותר של הרצאה זו עתיד להתפרסם כמאמר שייכלל – עם יתר ההרצאות שנישאו ביום העיון הנ"ל – בספר שייצא לאור מטעם "מרכז דיין", בעריכת פרופ' יוסף קוסטינר. עפ"י בקשת פרופ' ססר, כל המשתמש בהרצאה זו מתבקש לתת את הקרדיט הנדרש ל"מרכז דיין" (בנוסף למחבר).

<sup>3</sup> יצוין כי לאחרונה נתגלעו חילוקי דעות חריפים בינו לבין "האב הרוחני" שלו, אלמקדסי, שהביע התנגדות פומבית לפגיעה בעיראקים (לרבות שיעים), מצד ארגונו של זרקאוי, המתבצעת בהתאם לתפיסת עולמו של האחרון.

## נספח ב'

**בסדרה של שלושה פיגועי טרור מתוזמנים בבתי מלון בעמאן ( 9 בנובמבר 2005) נהרגו כ-67 בני אדם וכ-200 נפצעו. "טביעות האצבע" של הפיגוע מוליכות אל ארגון "אלקאעדה" ואל אבו מצעב אלזרקאוי, העומד בראש שלוחת "אלקאעדה" בעראק והחותרת "לייצא" את פעולות הטרור למדינות אחרות באזור<sup>4</sup>**



ההרס שגרם הפיגוע בתוך אחד המלונות (מקור: "מלווייה הירדנית", 9 נובמבר)



אזור מלון "רדיסון" מיד לאחר הפיגוע (מקור: "מלוויית אלג'זירה", 9 נובמבר)

## מאפייני הפיגוע

1. בסדרת פיגועים משולבים ומתוזמנים שהתבצעו ב-9 נובמבר בסביבות השעה 21:00, בשלושה בתי מלון בעמאן בירת בירדן נהרגו כ-67 בני אדם וכ-200 נפצעו ("סוכנות הידיעות הירדנית", 9 בנובמבר). בין ההרוגים שלושה בכירים ב"רשות הפלסטינית": בשיר נפאע, ראש המודיעין הצבאי בגדה, עבד עלון, מנכ"ל משרד הפנים ב"רשות הפלסטינית" וג'יהאד פתוח, הנספח המסחרי במצרים ("סוכנות הידיעות הפלסטינית", 10 נובמבר). כמו כן נהרג איש עסקים ערבי ישראלי תושב אם אלפחם. שלושת הפיגועים התקיימו בהפרש של דקות ספורות זה מזה. שניים מהם בוצעו ככל הנראה ע"י מחבלים מתאבדים ושלישי באמצעות מכונית תופת.

<sup>4</sup> נכון ל-10 בנובמבר, 2005.

## 2. שלושת יעדי הפיגוע היו :

א. **מלון "גראנד היאט"** : הפיצוץ ארע באולם הקבלה של המלון. המלון , הנמצא בבעלות איש עסקים עראקי, נחשב הגדול ביותר בעמאן וידוע כמקום בו שוהים מבקרים עיראקים ("אל-חיאת", 9 נובמבר). זמן קצר לפני הפיגוע הסתיימה במקום ועידה בינלאומית בנושא הפליטים הפלסטינים.

ב. **מלון "רדיסון סאס"** : המלון ידוע כמקום בו נוהגים להתאכסן אנשי עסקים אמריקאים וישראלים. באותה עת התקיימה במלון חתונה ומרבית הנפגעים היו מקרב 250 החוגגים.

ג. **מלון "דייז אין"** : הפיצוץ התרחש במועדון הלילה של המלון. זהו מלון קטן הממוקם בשכונת "אלראביה" בה שוכנת גם שגרירות ישראל.

3. על פי דיווחים ראשוניים נראה כי הפיגועים ב"רדיסון סאס" וב"גראנד היאט" **בוצעו על-ידי מחבלים מתאבדים שנשאו על גופם מטעני נפץ רבי עוצמה**. הפיגוע במלון "דייס אין" **בוצע ככל הנראה באמצעות מכונית תופת** (אי. פי, 9 נובמבר). יצוין כי תפוסת המלונות בעונה זו בירדן גבוהה (כ-80%) וכי תיירים רבים העתיקו את מקום החופשה שלהם מסיני לירדן לאחר הפיגועים שביצעו בשנה האחרונה גורמי "אלקאעדה" בחופי סיני ובשרם אלשיח.

## **תגובות בירדן**

4. גורמי ביטחון ירדניים כיתרו מיד את אזור הפיגועים ופעלו לאיתור מכוניות חשודות מחשש לפיגועים נוספים. במהלך החיפושים נתפסה **מכונית בעלת לוחית זיהוי עיראקית בה נסעו שלושה תושבים עראקים**. במכונית נמצאו מפות של אזורים רגישים בירדן (טלוויזית "אלערביה", 9 בנובמבר). על פי עדות של אחד מפקידי מלון "גראנד היאט", המחבל המתאבד הינו **עראקי**

מאחר ודיבר במבטא עראקי (סוכנות הידיעות הצרפתית, 9 נובמבר). סגן ראש ממשלת ירדן, מרואן אלמעשר, הורה על סגירת הגבולות היבשתיים של ירדן.

5. המלך עבדאללה, שקטע את ביקורו בקזחסטאן, גינה בחריפות את הפיגועים. בהודעה שפרסמה הלשכה המלכותית (9 נובמבר) נמסר כי הפיגועים הם "מעשים נפשעים שביצעו קבוצות טועות ומטעות". לדברי המלך פעולות אלה לא יניאו את ירדן מלהילחם בקבוצות הטרור ומי שעומד מאחריהן או מצדיק אותן. עוד אמר כי ירדן תישאר מדינה בטוחה ושהפעולות הללו אינן מייצגות את הערכים של ירדן והעם הירדני ("סוכנות הידיעות הירדנית", 9 נובמבר).

6. בראיון שהעניק לרשת CNN ציין סגן ראש ממשלת ירדן, מרואן אלמעשר, כי **אבו מצעב אלזקאוי הינו החשוד העיקרי** בביצוע התקפות הטרור הללו אך ניתן יהיה לבסס זאת רק בתום החקירה (CNN, 9 נובמבר).

7. בירדן הוכרז על יום אבל לאומי, משרדי הממשלה מוסדות ציבוריים והבנקים בירדן הושבתו (10 נובמבר). מספר גופים עממיים ומוסדות חברתיים החליטו לארגן תהלוכות בעמאן ובערים נוספות בירדן במחאה על הפיגועים.

### **מבצעי הפיגועים**

8. על פי טלוויזית "אלג'זירה" נטל ארגון "אלקאעדה" אחריות לביצוע הפיגועים הללו (אין בידנו בשלב זה נוסח נטילת האחריות). מאפייני הפיגוע **אכן מזכירים את ה"מודוס אופרנדי" של ארגון "אל-קאעדה"**: השימוש במחבלים מתאבדים ובמכוניות תופת, ביצוע מספר פיגועים משולבים ומתוזמנים, פגיעה ביעדי תיירות ו/או יעדים שבהם שוהים אזרחים מערביים<sup>5</sup> ופגיעה במדינה ערבית/מוסלמית המקיימת קשרים עם המערב במגמה לפגוע בכלכלתה וביציבות המשטר שלה.

<sup>5</sup> מתווה הפיגוע מזכיר פיגועים קודמים של "אלקאעדה" נגד יעדי תיירות: באי באלי ובג'קרטה בירת אינדונזיה (אוקטובר 2002) בקזבלקה שבמרוקו ( מאי 2003 ) ובסיני במלון הילטון טאבה (אוקטובר 2004) ובמלונות בשרם אלשיה' ( יולי 2005).

9. להערכתנו פיגועים אלו בוצעו על ידי אנשיו של **אבו מצעב אלזרקאוי**<sup>6</sup>, יליד ירדן, הידוע באיבתו לבית המלוכה ההאשמי, ועומד מאז שלהי 2004 בראש שלוחת ארגון "אלקאעדה" בעראק. עד למינויו ע"י בן לאדן אלזרקאוי עמד בראש קבוצה אסלאמית קיצונית, שהקים בעראק, שנקראה בשם "**אלתוחיד ואלג'האד**", ה"הדבקות בייחוד [אללה] והג'יהאד" [מלחמת קודש אסלאמית בכופרים]. יצוין כי בחלק מהאסטרטגיה של ארגונו קבע אלזרקאוי תוכנית פעולה המושתתת על ביצוע פיגועי טרור קטלניים באמצעות פיגועי התאבדות והנחת מכוניות תופת.<sup>7</sup>



אבו מצעב אלזרקאוי: "מביעות אצבע" בפיגועי הטרור בירדן  
המקור: [www.inbaa.com](http://www.inbaa.com)

10. יצוין כי בשנים האחרונות נחלו כוחות הביטחון הירדניים **הצלחות** בסיכול ניסיונות לבצע פיגועי טרור ראוותניים על אדמת ירדן. בין השאר סוכל ניסיון פיגוע נגד גשרי הירדן ונגד תיירים ישראלים ששהו במלון "רדיסון סאס" (דצמבר 1999), אחד מבין המלונות שהיוו הפעם את היעד לפיגועים. פיגוע הטרור הנוכחי הינו **הראשון בהיקף שכזה ובמידת קטלניות שכזאת המתבצע על אדמת ירדן**. פיגוע אחרון שבוצע בירדן ויוחס אף הוא לארגון "אלקאעדה" בעראק (שאף נטל עליו אחריות) היה ב-19 אוגוסט כאשר שלושה טילי קטיושה בקוטר 107 מ"מ נורו מעקבה וכוונו ככל הנראה לעבר

<sup>6</sup> שמו האמיתי, אחמד פצ'יל נזאל אלח'לאילה.

<sup>7</sup> פירוט על דמותו, פעילותו והאידיאולוגיה של אבו מצעב אלזרקאוי ראו לקט מידע של "מרכז המידע למודיעין ולטרור": **אבו מצעב אלזרקאוי: אישיותו, תפיסת-עולמו ותרומתו לג'האד בעיראק**, מאת ד"ר יורם קהתי " (22 בספטמבר, 2005).

כלי שיט אמריקאי שעגן במפרץ עקבה. טיל אחד נחת בתחומי העיר אילת שניים נוספים במפרץ עקבה. כתוצאה מירי הטילים נהרג חייל ירדני<sup>8</sup>.



ניסיון פיגוע קודם בירדן של גורמי "אלקאעדה":  
 נזק בעקבה שגרם אחד הטילים שהחטיא מטרתו שגרם ירי הטילים בירדן  
 (מלוויזיית "אלג'זירה", 19.8.2005)

## סיכום והערכה

11. **אבו מצעב אלזרקאוי** עומד בראש שלוחת "אלקאעדה" הפועלת בעראק והמצויה למעלה משנה בתנופה של פיגועי טרור קטלניים. פיגועים אלה מכוונים בראש ובראשונה נגד הכוחות האמריקאים, שאר מדינות הקואליציה וגורמים עראקיים המשתפים פעולה עם ארה"ב (בעיקר גורמים בקרב העדה השיעית). הזירה העראקית נתפסת ע"י זרקאוי ואנשיו כזירה האופטימאלית והאולטימטיבית לניהול מלחמת קודש ("ג'יהאד") ב"עומק הטריטוריה הערבית" והם חותרים "לייצא" את פעילות הטרור מעראק אל מדינות ערביות אחרות שבשלב זה מצויות "על הכוונת": מצרים, סעודיה וירדן, שלוש מדינות פרו מערביות שאת משטריהן עוין "אלקאעדה". אסטרטגיה זו של אלזרקאוי, והאפשרות שהטרור של שלוחת "אלקאעדה" בעראק יתפשט גם למוקדים נוספים באזור ומחוצה לו, מחייבת הערכות אזורית ובינלאומית נרחבת על מנת לתת מענה לאתגר הטרור האסלאמי הקיצוני המכה שורש בעראק ושולח גרורות למדינות נוספות באזור.

<sup>8</sup> גוף המתקרא "אלקאעדה בסוריה ובמצרים- גדודי החלל עבדאללה עזאם" נטל אחריות לפיגוע. גוף זה נטל אחריות גם על פיגועי התופת שאירעו בשנה האחרונה בטאבה וסיני ובשרם אלשיח'. כוחות הביטחון הירדניים מצאו את המשגר וכמה טילים ועצרו כמה חשודים ממוצא עראקי, סורי, מצרי וירדני.